

Европейска обсерватория по въпросите на многоезичието

Информационен бюлетин № 49 (април–май 2013 г.)
<http://www.observatoireplurilinguisme.eu/>

Преводи на немски, английски, български, хърватски, испански, гръцки, италиански, португалски, румънски и руски са достъпни онлайн.

1. Не на офшорните университети!
2. [Последни актуализации на сайта](#)
3. [Подкрепете многоезичието и културното многообразие и станете член на ЕОВМ](#)
4. [Нов указател на научноизследователските лаборатории и екипи в областта на многоезичието, теорията на превода и културното многообразие](#)
5. [Съобщения и издания](#)
6. [Прочетете предишните бюлетини](#)

1) Не на офшорните университети!

Напоследък почти навсякъде в университетите, школите по инженерни специалности и мениджмънт в Европа се нароиха невероятно много магистърски и дори докторски програми, преподавани единствено на английски, в резултат на конкуренцията между университетите за привличането на нови студенти. Този факт определено предизвиква недоумение, защото ако англоговорещи студенти се записват в университети във Франция, Германия или Италия например, то това априори не е, за да следват образованието си на английски. Също така чуждестранни студенти пристигат от франкофонски, и изобщо от най-различни страни по света – особено във Франция техният брой е значителен – не за да се обучават на английски. Всъщност основна целева група на тази комерсиална конкуренция между учебните заведения са чуждестранните студенти, чийто единствен езиков багаж се състои от английски и евентуално известни рудиментарни познания по езика на страната, която всъщност сами са избрали. Какво ще са научили тези студенти в края на обучението си? От знанията по така наречените международни стандарти при завръщането си в родината те ще имат също толкова повърхностни познания по езика на приемащата страна, колкото при пристигането си, тъй като езиковите изисквания при приема им са минимални (докато англосаксонските университети изискват добър резултат от TOEFL) и не са по-различни от тези при завършването, с редки изключения. Това са все едно офшорни университети, еманципирани от културата, също както са еманципирани от всякакви данъчни и правни норми офшорните общества, намерили свое уютно местенце в данъчните убежища. Лесно и евтино.

За интернационализацията обаче може да се направи много повече. Чрез споразумения между университетите студентите могат да преминават част от курса на обучение в една страна, друга част – в друга. Могат също така да се обучават по принципа на международните секции или курсовете EMILE на два езика, от които единият е майчиният им, и евентуално да учат трети. Всичко това вече го има и трябва да се развие, включително във висшето образование. Така например за един корейски студент с ниво на английски B2, който се записва във френски или германски университет с минимални познания по френски или немски, най-доброто, което може да му се предложи, е да започне с ускорено изучаване на френски или немски, за да може да слуша лекции на съответния език. Част от лекциите

могат да се преподават на английски, при условие че преподавателите са англоговорещи или владеят напълно двата езика, като ползата е студентът да завърши с овладени два и дори три езика, вместо багажът му да се състои от един-единствен международен език. Такава е цената на върховите постижения на международно ниво. И ако трябва да има конкуренция, тя трябва да става чрез диференциация, а не чрез миметизъм в световен план. Но за да стане това, е необходима политическа воля, истински политики за езиците, а не следване единствено на комерсиалната логика.

Това е дискусия, която се води в много европейски страни и в света. На сайта на ЕОВМ публикувахме множество статии по темата. Те са изброени в края на статията.

Дискусията разбуни духовете в Германия през 2010 година, в Италия през 2012-а и стигна до Франция със законопроекта за висшето образование и науката, който бе представен на 20 март пред Съвета на министрите от френския министър на висшето образование и науката Женевиер Фиоразо и който трябва да бъде дебатирал в Националната асамблея на 22 май.

Член 2 от този законопроект ще позволи да се въведат във висшето образование учебни курсове изцяло на английски език и да се санкционират юридически голям брой програми – около 800, според „Кампус Франция“ (Campus France), от които над 70 % магистърски. Това е по-малко от 6 % от всички програми, но процентът, който не е за пренебрегване, може да нарасне, ако законът бъде гласуван.

В действителност Франция се радва на защитна законодателна „ограда“, която издига в принцип френския като езика на преподаване в държавата. Тази защитна ограда, известна с името на своя създател, законът „Тубон“, предвижда различни изключения, като например чуждестранните заведения или тези, които са насочени конкретно към някои чуждестранни общности, изключения за нуждите на изучаването на езици, за гостуващите преподаватели или за образованието с международен характер. И така списъкът вече е достатъчно дълъг, но сега се искат още повече отстъпки и в известен смисъл отмяна на правните норми.

Ние [писахме до госпожа министъра](#) и ѝ обяснихме, че поема по погрешен път и че ще успее да предизвика гнева на англоговорещите, които имат други очаквания и по този начин ще се почувстват излъгани; че ще прогони чуждестранните студенти от франкофонската общност, които владеят добре френския и чиито усилия да научат езика ще бъдат омаловажени по този начин – при това става дума за студенти, които са успели да преминат проверката на езиковите умения, когато такава се прави, и към които може да се покаже по-добро отношение, като им се предложи подходящо ниво на подготовка, преди да започнат своя цикъл на обучение или в първите му месеци.

Множество асоциации се мобилизираха, бяха подадени петиции, които ЕОВМ направи всичко възможно да разпространи, известни личности изказаха мнението си.

Надяваме се, че бяхме чути или поне се надяваме, че ще бъдем чути от народните представители.

Публикувахме [обосновка в десет пункта](#), която всеки може да ползва, за да пише до депутата от своя район, и която всички наши приятели в Европа могат да използват в своите страни, като ги приспособят според нуждите си. В момента превеждаме този текст, за да ги улесним.

Защото очевидно на риск е изложен не само френският език. Опасността засяга всичките ни езици и този културен, интелектуален и цивилизационен залог е твърде значим.

Много се говори за научни публикации на *лингва франка*, с довода, че това е единственият начин да се достигне до научната общност в нейната цялост. Не се прави обаче разлика между това да се публикува на даден език и да се мисли, да се формира съзнанието и да се преподава на този език. До този момент ставаше дума най-вече за публикации и в това отношение господстващото положение на английския е почти абсолютно в природните науки, но това господство вече се разпростира и над хуманитарните и социалните науки,

винаги с мотива, че английският може да се чете от максимален брой хора.

Днес обаче явлението започва да засяга образованието и дори самата мисъл. Процесът е логичен, тъй като, когато престане да се публикува на един език, спира подхранването на този език с нови концепции и идва ден, в който престават обучението и предаването на идеи на този език. Езикът, който губи от своята функционалност, много бързо бива маргинализиран до някакви частни употреби и в крайна сметка един ден изчезва, тъй като вече не се предава. Обедняването е колосално и е илюзия да се мисли, че научната мисъл и цялото културно творчество не търпят отрицателна промяна.

Ако наистина има област, в която мисълта не трябва да се уеднаквява, то това са университетите – средища на интелектуални кипежи, царства на новаторския дух. Да се мисли глобално на един език означава да бъде унищожено новаторството, произтичащо от историята на думите, които са свойствени на всеки език и култура...

Ако днес неанглоговорещите учени публикуват все повече и повече на английски, то, за радост, все още мислят на родния си език. Щастие е, че това е така, понеже що се отнася до хуманитарните и социалните науки (културните науки, както ги определя Франсоа Растие), които са науките на разнообразието, отдадени повече на това да разбират реалността на света в неговото многообразие, отколкото да го свеждат до неговия най-малък общ знаменател, т.нар. *лингва франка* може просто да не разполага с необходимите за изследванията концепции. Злоупотребата с *лингва франка* е чисто и просто разрушителна и несъвместима с научните изследвания. Но нищо не показва, че в природните науки нещата стоят по същия начин. Творчеството се осъществява на майчиния език и единствено възприемането на повече езикови регистри, което дефинира многоезичието, на базата на благодатната почва на майчиния език, позволява „[мисленето между езиците](#)“, така скъпо на Хайнц Висман, което е творческо по своята същност. Процесът обаче, който в момента е в ход, в никакъв случай не е същият.

Днес преподаването и ученето изцяло на друг език означава да се изложи на разрыв с нейната памет една общност, откъсната от своите интелектуални и културни извори, да се организира изместването и в крайна сметка изчезването на собствения език.

Впрочем много се говори за латинския като *лингва франка*, без да си даваме сметка, че още през Средновековието велики писатели като Кретиен дьо Троа са спомогнали за разпространението на простонародния френски език в цяла Европа (неговите писания са преведени още докато е жив, в същата епоха, на много от простонародните европейски езици), и без да осъзнаваме, че Ренесансът на XVI и XVII век се изправя най-вече срещу латинския на духовниците схоластици и се осъществява чрез развиването на националните езици. Това се случва по същото време, когато Данте утвърждава статута на италианския, когато Лутер, с помощта на печатарството, дава тласък на немския във време, в което 90 % от печатаните текстове са все още на латински (към 1570 година те са 70 %), и когато Декарт пише на френски *Разсъждение за метода*. Ален Рей коментира в книгата си *Хиляда години история на френския език (Mille ans d'histoire de la langue française)* следното: „...*Не може да се каже, че разликата между произведенията, които той публикува на френски и на латински, е значителна. Постъпката му не означава непременно, че е искал да замени един език с друг: по скоро той изпитва удовлетворение, също както Лайбниц по отношение на немския и френския, от това двуезичие, което без съмнение представлява двигател за неговата мисъл, начин за изместване на рамките. Утвърждаването на френския език за Декарт съответства обаче на едно заявяване на позиция, а именно, обвързването на философията по-скоро със свободното упражняване на разума, отколкото със запазването на традицията.*” (стр. 710). По-добре от това не можем да възхвалим научното многоезичие и несравнимото достойнство на многоезичието за литературното и научното творчество.

Едноезичието е израз на конформизма, а прехласването по всеанглийския, който наблюдаваме в областта на научните изследвания и висшето образование, е проява на

интелектуално стадно поведение. През изминалите 30 години английският беше езикът на един поробващ капитализъм и на една мисъл, която се имаше за „уникална“. Неолибералната школа се наложи почти безусловно в икономическите науки и стопанското управление. Това бе ледников период за науката и кризата, която самата система породила, бележи в това отношение едно ново начало. Докато модерността и нищетата се разразяват по четирите краища на света, симптоматичен е фактът, че дебатите за хегемонията на английския език над многоезичието и културното многообразие се случват също и в англоговорещия свят. Пред заплахите от униформизиране светът има нужда от поддържане на своето многообразие. В областта на научните изследвания китайците творят на английски, но също така и на собствения си език.

Призоваваме Ви да се запознаете с три петиции, които ЕОВМ подкрепя, и ако желаете, да се подпишете:

- <http://www.petitionpublique.fr/?pi=P2013N38649>
- <http://www.petitionpublique.fr/?pi=UFS2013>
- http://www.petitions24.net/contre_la_loi_esr_fioraso_parce_que_pour_la_langue_francaise

Още по темата:

- [Take your pipette \(Le Canard Enchaîné\)](#)
- [Des cursus "tout en anglais" dans les universités françaises?](#)
- [Refusons le sabotage du français \(Cl. Hagège\)](#)
- [Le Premier Ministre recadre Geneviève Fioraso](#)
- [Jacques Attali s'oppose fermement au projet de loi Fioraso](#)
- [L'anglais doit-il être la langue de l'université ? \(Trad. Luisa Penalva\)](#)
- [¿Debe ser el inglés el idioma de la universidad? \(BBC Mundo\)](#)
- [L'université française menacée par le "tout à l'anglais", une enquête du Figaro](#)
- [Geneviève Fioraso répond à l'OEP](#)
- [Non, la langue française n'est pas un frein à l'attractivité des universités \(Pouria AMIRSHAH\)](#)
- [Warum Deutsch als Forschungssprache verschwindet](#)
- [Tongue-tied? Perspectives on English as the international language of science](#)
- ["Un amour de Mme Fioraso" \(Libération\)](#)
- [Plurilinguismo em contexto universitário: encontro na FFLCH-USP](#)
- [L'attractivité universitaire de la France en question : L'anglais, planche de salut ?](#)
- [Renaissance der Mehrsprachigkeit? – Deutsch als Wissenschaftssprache](#)
- [Libre opinion : l'anglicisation de l'enseignement supérieur, un grave déficit démocratique !](#)
- [Politecnico, i prof sui banchi per poter insegnare in inglese](#)
- [Une grande université italienne passe au 100% anglais \(P. Frath\)](#)
- [Universities: Promoting National and International Multilingualism \(HRK\)](#)
- [La ciência deve ser multilingue : Peter Funke em entrevista](#)
- [Multilinguismo per una società competitiva](#)
- [Lancement d'un plan massif de traduction de revues de référence françaises](#)
- [L'université française va-t-elle parler anglais ? \(Libération\)](#)
- [Rapport : Pour une politique des langues à l'université](#)
- [Studium ohne Deutsch?](#)
- [Fuori l'italiano dall'università? \(Accademia della Crusca\)](#)
- [The use of national scientific languages and English at European universities](#)
- [Une science qui ne parlerait plus qu'une seule langue \(La Croix\)](#)
- [Dilemme pour la recherche suédoise : faut-il publier exclusivement en anglais ?](#)
- [Ne pas marginaliser l'usage du français dans les sciences « dures »](#)
- [Non-English Papers Dramatically Affect Rankings](#)

2) Сред последните актуализации на сайта

- [Éducatons plurilingues L'aire francophone entre héritages et innovations](#)
- [LRE chiude a Bruxelles e lancia il suo messaggio. Le parole chiave della conferenza](#)
- [Les technoclectes / langues spécialisées en contexte plurilingue](#)
- [Language policy: Going \(beyond\) Dutch](#)
- [Ayrault met en garde Montebourg contre un usage intempestif de l'anglais](#)
- [Alsacien : un critère apprécié mais interdit à l'embauche](#)
- [L'AACC se félicite de la propagation du sous-titrage des spots publicitaires](#)
- [Bei DolmetscherInnen für Asylwerber zu sparen ist mehr als falsch](#)
- [Le PTB veut un enseignement bilingue français-néerlandais à Bxl](#)
- [Linguistic relativity](#)
- [Essor sans précédent de la langue coréenne en France](#)
- [Petición a favor de la permanencia del uso del francés en la enseñanza superior](#)
- [L'enseignement du chinois en plein boom en France](#)
- [Reperti di plurilinguismo nell'Italia spagnola \(sec. XVI-XVII\)](#)
- [Wat doet meertaligheid met het brein?](#)
- [Les défenseurs des langues régionales s'impatientent](#)
- [Cortes nas despesas do Parlamento ameaçam o multilinguismo](#)
- [Sprachen-Vielfalt \(Die Welt\)](#)
- [Vous avez dit "Silver economy" ? \(billet d'humeur et d'humour\)](#)
- [Multilingual scholarship and the paradox of translation and language...\(Ch. Steyaert & M. Janssens\)](#)
- [Languages are handy for Foreign Office diplomats, MPs to declare](#)
- [Un manuscript multilingue par l'Université de Hambourg](#)
- [Discours mobilisateur en faveur de la Francophonie en Roumanie](#)

3) Подкрепете многоезичието и културното многообразие и станете член на ЕОВМ

Езиковото и културно многообразие е сериозно предизвикателство в световен план. Не е възможен стабилен напредък, ако това многообразие бъде изгубено.

ЕОВМ се е посветила на това да свързва всички, които полагат усилия за едно такова основно право – правото на език и междуезиков и межкултурен обмен. В контекста на глобализацията, тази борба се налага на всички като жизненоважна съпротива, чиято необходимост няма да бъде отслабена от кризата.

Въпреки че до голяма степен разчитаме на доброволчеството, всичко това – поддръжката на сайта и най-вече подготвянето на този бюлетин – предполага някакви разходи.

Вие получавате този бюлетин безплатно и имате безплатен достъп до ресурсите в сайта. Благодарим Ви, че открито подкрепяте ЕОВМ в нейните усилия чрез [Вашето членство](#) или чрез [дарение](#).

4) Нов указател на научноизследователските лаборатории и екипи в областта на многоезичието, теорията на превода и културното многообразие.

С цел да улесни научното сътрудничество и груповите кандидатствания по поканите за проекти, ЕОВМ предприе създаването на европейски указател на научноизследователските лаборатории и екипи.

Можете да се впишете в указателя [като попълните онлайн този формуляр](#). Указателят е Ваш и от Вас зависи неговото обогатяване.

5) Съобщения и издания

- Излезе брой 1/2013 на Langues Modernes: « *Enseigner la grammaire à des étudiants non spécialistes de langues* » (*Преподаване на граматика на изучаващи, неспециалисти по*

- езици). Броят е под ръководството на Жан-Марк Деланьо. Съдържание и резюме на статиите в сайта на APLV: <http://www.aplv-languesmodernes.org/spip.php?article4963>
- [Инфобюлетин на la Clé des langues, април 2013 г.](#)
  - [Repères-DORIF, Autour du français : langues, cultures et plurilinguisme \(Около френския: езици, култури и многоезичие\), брой II/1 – ноември 2012 г. – Африканските франкофонии и франкографии на фона на френския културен образец](#)
  - [Инфобюлетин на проекта ProM \(Професионализация на извършващите мобилност в сферата на образованието\) на мрежата REAL](#)
  - [Traduction : nouvelles destinations \(Превод: нови направления\), Истанбул, 8–10 май 2013 година](#)
  - [Call for Book Chapters: Crosslinguistic Influence and Multilingualism \(Покана за написване на глави от книга: Транслингвистичните влияния и многоезичието\)](#)
  - [Plurilinguisme\(s\) et entreprise : enjeux didactiques \(Многоезичие/я и предприятие: дидактически предизвикателства\)](#)
  - [Enseignement du FLE à l'université : une perspective plurilingue et pluriculturelle \(Преподаване на френския като чужд език в университета: многоезикова и многокултурна гледна точка\)](#)
  - [Les langues au cœur de l'éducation. Principes, pratiques, propositions \(Езиците в основата на образованието. Принципи, практики, предложения\), под ръководството на Даниел Кост, автори: Натали Оже, Мариза Кавали, Мариела Кауза, Жан Дюверже, Пиер Ескуде, Сесил Гои, Еманюел Ювер, София Стратилаки, Силви Уартон. Послесловието е на Жан-Клод Беако, 1973, 285 с., Изд. Е.М.Е.](#)
  - [Traduire les langues pour naviguer entre les cultures \(Чрез превод на езиците – сърфиране между културите\), Le français dans le monde, брой 386, март/април 2013 г.](#)
  - [Breve historia de la lingüística románica \(Кратка история на романската лингвистика\) – II издание](#)
  - [Ж.-П. Галран: « Le tour du monde des langues avec des logiciels de SVT » \(Около света на езиците със софтуерни програми по предмета „Човек и природа“\)](#)
  - [Apprentissage par l'action et perspective actionnelle pour l'enseignement des LV \(Учене чрез действие и перспективи на ориентираното към действие преподаване на живите езици\)](#)
  - [Premier diplôme universitaire "Bilinguisme chez l'enfant" \(Първа университетска диплома „Билингвизмът при детето“\)](#)
  - [Mémoires et Imaginaires du Maghreb et de la Caraïbe \(Спомени и фантазии за Магреба и Карибите\), под ръководството на Самия Касаб-Шарфи и Мохамед Бахи, брой 15. т. I, 336 с., с твърди корици, 15,5 × 23,5 см. ISBN 978-2-7453-2531-0. 75 €](#)
  - [Брой 4 на списанието за превод и теория на превода *Translationes*, Изд. Universitatii de Vest, Тимишоара, 2012, 2012. EAN13: 20672705](#)
  - [Les biographies langagières au cœur du développement de compétences plurilingues et de lien social \(Езиковите биографии в центъра на развитието на многоезични умения и социални връзки\), сряда, 15 май 2013 г., 13-15 часа, с Диана-Лий Симон, главен асистент в Университета в Гренобъл \(LIDILEM\), аудиторията „Марк Бланпен“ на „Алианс франсез“ в Париж 75005, бул. Распай № 101, метростанция Нотр-Дам-дешан.](#)
  - [Пътуване в Китай – „Традиционният Китай под маската на съвременния облик“, под патронажа на Географското дружество, лектор: Филип Менар, почетен професор в университета „Париж – Сорбона“, вторник, 10 – сряда, 25 септември 2013 г. Вижте подробната програма на пътуването.](#)

6) Прочетете предишните бюлетини на ЕОВМ тук

ЗВУКОВА МЕТОДИКА

Като „отваря“ ухото за честотите на целевия език и променя естествено гласа в реално време, изключителният и лицензиран метод SpeedLingua предлага на специалистите по езиково обучение решение, което бързо подобрява уменията за устно изразяване на техните курсисти и чудесно се вписва в предлаганите от тях уроци.

Ако не желаете повече да получавате този бюлетин, отговорете на това съобщение, като го озаглавите с NON.

ЕОВМ — 4 rue Léon Séché F-75015 Paris, France —

<http://www.observatoireplurilinguisme.eu/> – <http://www.efm-mehrsprachigkeit.eu>

– Мобилен телефон: ++33 (0)6 10 38 68 90